

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Politika.

Starodávne je to už príslovie, že politika je panské huncútstvo.

Zdaliž obsahuje dačo pravdy toto príslovie: to teraz nezkúmajme. Ale terajšie politické pomery nám dnes očividome dokazujú, že tie takzvané «vyššie politické kruhy» prevádzajú také pekné kumšty, ktoré ani najmenej nebudú vstave podvrátiť všeobecnú mienku o tom, že politika je len — ako sa vraví: panské huncútstvo, alebožto huncútstvo pánov.

Pozrime sa, čo sa stalo v tieto dni poslednie.

Ministerpredseda Széll prepadnul. Poďakoval sa kráľovi za svoj ministerský úrad, a kráľ to jeho poďakovanie prijal. Pravda je to, že tomuto prepadnutiu Szélla ani jedna stránka proti-

vládna sa netešila. Prepadnúť musel pre obštrukciu Košutistov, a predsa sám Košuth v mene celej strany svojej vyslovil sa, že ministerstvo Széllovo bolo zákonné, že osobe Szélla sluší všetká česť. Aj v mene strany ľudovej osvedčil gróf Ján Zichy, že Széll, ako ministerpredseda skutočne usiloval pridržať sa hesla: «zákon, právo a spravodlivosť». Jedným slovom tolko uznať musíme, že v Uhorsku žiaden minister neprepadnul

tak pekne, skoro by sme povedali aj že tak slávne, ako Széll.

Nuž ale aj Széll stal sa obetou tej panskej politiky.

Chcel spravovať krajinu dľa možnosti spôsobom zákonnitým, a tá panská politika dokázala, že v Uhorsku je počestnosť a zákonnitosť nemožná. Chcel prevádzať politiku národnú, a protivníci jeho dokazujú mu teraz, že aj tá takzvaná



Zavraždený srbský kráľ Alexander a jeho manželka.

«vlastenecko-národnia politika len vtedy je možná a oprávnená, jestli neprotiví sa tej panskej politike, tojest tým panským huncútvom.

Pomery dospely konečne na tolko, že dnes vedú otvorený boj oproti sebe s jednej strany počestnosť a zákonnosť, a s druhej strany ozaj to panské huncústvo. Na strane počestnosti a zákonnosti stojí v prvom rade strana ľudová, potom z liberálov privrženci Apponyiho a aj väčšina Košuthistov. Proti týmto postavili sa celkom otvorene tí takzvaní staroliberáli, tojest, tí, ktorí chceli by liberálčiť tak po bánficky. Na tejto strane sú tedy všetci židia a takí ablegáti, ktorí zvykli s postavením svojim len kšeftovať a ani najmenej im nezáleží na tom, ako by sa malo pomáhať ľudu. Rozumie sa, že neznajbohovia a prenasledovníci cirkve Kristovej sú tiež všetci v spoločnosti tejto.

Táto pekná spoločnosť bola si to tak nastrojila, že po páde Széllom prevezmú kormidlo oni do rúk a že budú panovať dľa starodávneho židovsko-liberálneho spôsobu. No, nepodarilo sa im. Pomocou baróna Fejérváryho naviedli síce panovníka, aby im dal nového ministra podľa ich chuti v osobe Štefana Tiszu, ale na veľké šťastie krajiny stalo sa potom to, že tento Štefan Tisza nemohol dostať nikoho za člena jeho novej židovsko-liberálnej vlády. On bol sa otvorene vyslovil, že zamýšľa politiku prevádzať násilnícku, ale k tejto násilníckej politike nemohol dostať nikoho. Jeden jediný barón Fejérváry bol hotový pripojiť sa k nemu, ostatní ale, ktorých boi oslovil: ako Lukács, Andrásy, Hódossy, Wekerle, Darányi atd. rad-radom vypovedali mu. Dosť na tom, že milý Štefan Tisza bol prinútený s veľkou hanbou oznámiť kráľovi, že jeho židovsko-liberálnu politiku nikto nechce, a preto ani z ministerstva jeho nič nemôže byť.

Táto porážka milých staroliberálov už omráčila. Podarilo sa im síce zničiť potajomne Szélla, ale nepodarilo sa im utvoriť novú vládu dľa svojej chuti a uviesť staroliberálske protizákonné pomery.

Čo bude ďalej, nevedno. Bánfihusári, židáci, kšeftári a vôbec staroliberáli napínajú síce všetky sily, aby mohli zchytiť nadvládu do nečistých rúk svojich, ale proti nim stavajú sa do rozhodného boju všetci tí, ktorí všetko násilienstvo a protizákonnosť pokladajú za nešťastie krajiny.

Ale zo všetkých týchto rozopri vidíme predsa

jasne, že tým pánom o čo vlastne ide. Panovať tak alebo inak to je ich heslo. Že sa to pánom staroliberálom nepodarilo a že utrhli hanobnú porážku pred celou krajinou, za to majú poďakovať hlavne len strane ľudovej. Ľudová strana bola prvá na sneme, ktorá započala boj za práva ľudu a za zákonnosť. Túto ľudovú stranu v tom boji chceli zničiť slúžnovecami, notármi, žandármi a židmi. A popri ľudovej strane chceli zničiť každého: ľudáka-neľudáka, liberála či Košuthistu, jestli opovážil sa žiadať spravodlivosť dľa zákona, práva a pravdy. A tak stalo sa, že teraz už nielen strana ľudová je prinútená bojovať proti násilienstvám a proti zákonnostiam, ale spolu s ňou bojujú zároveň aj zo strany liberálnej a z Košuthovej.

Na každý pád len potešiteľné je pre každého ľudáka, keď vidí teraz, že boj náš za pravdu a zákonnosť dosiahol takých skvelých úspechov a že otriasa už veľmocou židovských staroliberálov. A to povedomie má nás pobádať k smelej vytrvalosti v ďalších bojoch. Pomery sú také, že každú chvíľu môžeme očakávať prehánanie, prenasledovanie zo strany staroliberálov. Jestli podarí sa im akýmkoľvek spôsobom dostať sa ku kormidlu, to môžeme isto vedieť, že nastroja nám nové voľby ablegátske s podplácaním, strašením a s násilnosťou. Oni dôverujú si v duševnej slabosti voličov a v tom, že podarí sa im pozbierať takých ablegátov, ktorých ľud síce nechce, ale ktorých len svevola a bašovstvo dopomôže k mandátom.

No mi dôverujeme si, že všetky kumšty a plány staroliberálov budú zmarené. Ten liberalizmus má tolko hriechov, tolko biedy uvalil na krky národu, že národ sám už začína celou silou striasť sa tej strašnej farchy liberálneho vladárenia.

Jestli bojovať, tedy bojovať; ale to je isté, že boj náš proti žido-liberálom bude neohrozený, bude to boj na život a na smrť. A kresťanské zásady strany ľudovej v tomto boji zvíťazia, zvíťaziať musejú!

E.

Návšteva ministra obchodu dra Ludvika Lánga na Čaci.

Dňa 19. júna prišiel svoj volebný okres navštíviť liberálny vyslanec a spolu aj minister Ludvik Láng. Po obede o 5. hod. na extra vlaku dorazil minister a s ním boli: Gejza Osztrólczyk, hlavný župan; Peter Ráth, bývalý vyslanec; slovom väčší a menší páni.

Na stanici čakala ich intelligencia (na Čaci pozostáva zväčša zo židov) a kde-tu jeden roľník, či bol volič, to neviem. Jakuba Vajdek som tam videl, to mu ale nikto nemá za zle, lebo on privykol s ministrami jesť a piť.

Ministra peknými rečami privítali Ján Baross, hlavný slúžny a Ignác Tvrďy, miestny farár a prépošť.

Hore na poschodí u Kloppholza prijímal minister deputácie, to jest: kňazov, židov, kráľ. sudcov, remeselníkov, poštárov, železničiarov, telegrafistov, učiteľov, občanov, úradníkov, slovom všetko, čo na Čaci žije a sa hýbe, ako aj drotárov. Jedine úradníci od štajramtu nešli, lebo ich na posledné miesto mikli.

Potom pán minister navštívil v dome pp. prépošta, Adolfa Hübsa, po Hübovi kráľovského sudcu, Aurela Reviczky, naposledy Jána Baross, hlavného slúžneho.

Večer bola illuminácia. Kto mal sviečku, vysvietil okná, a pán minister zaiste tešil sa tomu, že ho na Čaci tak veľmi milujú, a kým liberálom svieťa, ľudová strana vo tmách sa kryje a spí.

Potom zasadli u Kloppholza (žida) k bankettu. Ako to už býva: jiedli, pili a rečnili. — Ponajprv rečnil Adolf Hübs, a potom všetci tí, ktorí mali efetu.

Minister sľúbil, že čo chvíľa samé fabrické komíny budú na Čaci nebo jasné očadovať.

Nápadné bolo, že na bankette len asi 35—40 hostov sa súčasnilo, kdežto inokedy vždy 300—400 liberálov oslavovalo svojho liblinga, ablegáta. (Je-li tomu tak Ján Szeghy?) Zväčša hostia pozostávali len z tých, ktorí pána ministra doprevadili na Čacu.

Kdeže zostali ostatní židia? Kdeže liberáli? Alebo akí sú to liberáli, ktorí patrične neoslavujú svojho vyslanca? Nū?!

Čacanské židovské noviny píšu: «Všeobecnú pozornosť vzbudilo, že barón Armin Popper, okresnej (asnád volebnej) liberálnej strane *predseda*, vzdialený zostal».

Uznám, *všeobecnú pozornosť to vzbudilo*, ale ja myslím, len medzi židmi, lebo ostatným to ani do umu neprišlo, či Armin Popper je tam, alebo nie, však naposledy zastupoval ho *podpredseda* liberálnej strany, *stĺp to zhroziteľný*, Adolf Hübs, advokát.

Nás do toho nič, kto bol, kto nebol. Nám by to bolo radostné, keby sme mali svojho ablegáta, vyslanca to ľudovej strany.

Jestli ale pán minister uskutoční to, čo sľúbil, tak Pán Boh zaplať!

Aby sme už len videli tie fabriky, v ktorých by sme mohli zarobiť ten groš, lebo bieda nás tre, a nám slávnosťami a bankettami nepomôžu.

Keď židia pána ministra tak, ako predošlých vyslancov neoslavovali, z toho vidíme, že pán minister musí byť muž na mieste, ktorý ľudu biednemu čacianskemu pomôcť chce!

Je-li tomu tak, tak tú slávnosť mu nezávidíme.

Čacan.



POLITICKÉ CHÝRY.

Nezdar Khuen-Héderváryho.

Proti osobe Khuen-Héderváryho nejavila sa neprajná nálada medzi liberálmi, ba dalo sa myslieť, že sa mu podari dohodnúť sa aj s Kušuthistami a že bude vstave zostaviť novú vládu.

Héderváry osvedčil pred Františkom Košuthom nasledovné: Že slobodné pojednávanie parlamentu nezamýšľa prekážať, ďalej, že snem v terajšom stave mimozákonnom nerozpustí. Vojenské predlohy že predbežne odvolá a chce pravidelne pojednávať rozpočet krajinský a tak vybaviť najpálčivejšie záležitosti na sneme. — Všetko toto pozdávalo sa aj Košuthom, ale jedna ďalšia podmienka Héderváryho urobila koniec všetkému dohodnutiu. Táto podmienka záležala v tom, že Héderváry žiadal ku doterajšiemu počtu vojska ešte 5900 regrútov ku kanónom. Krome tohoto žiadal, aby sa ešte aj o 15.000 regrútevi viac assentovalo, títo však že len v tom páde by sa smeli k vojsku povolať, jestli by snem behom tohoto roku 1903 odhlasoval povýšenie počtu vojakov.

Túto podmienku väčšina Košuthistov nechce prijať a sľubuje rozhodný boj a obštrukciu proti každej vláde, ktorá by nechcela prijať maďarské kommando pre regimenty uhorské.

Takto hľa ostalo bez výsledku aj Héderváryho vyjednávanie.

Gróf Khuen-Héderváry.

Horvatský bán gróf Karol *Khuen-Héderváry* prv než by sa podujal na zostavenie novej vlády, v každom smere chcel sa informovať o politickej situácii a o spôsobe vyviaznutia z terajšieho neblahého položenia. Navštívil odstupujúceho ministerského predsedu Kolomana *Szélla*, s ktorým sa radil o situácii vyše poldruhej hodiny. *Széll*, jako to sám povedal, dal tú radu Khuen-Hédervárymu, aby vstúpil do potyku s Francom Kossuthom a s tými politikmi neodvislej strany, ktorých mu Kossuth označí. Horvatský bán potom mal poradu s predsedom snemovne grófom *Apponyim*, s grófom Juliusom *Andrássym* a na radu *Széll*ovu vyhľadal vodcov opozície Franca *Kossutha*, Juliusa *Justha* a grófa Jána *Zichyho*.

Gróf *Khuen-Héderváry* z dosavadného vyjednávaní s politikmi mohol sa presvedčiť len o tom, že v páde on zostaví kabinet, môže rátať na podporu celej liberálnej strany. Khuen-Héderváry vplyvných členov liberálnej strany ubezpečil o tom, že stojí na základe čistého liberalismu, verne pridrža sa programu *Szélla* a chce ďalej pokračovať po tej ceste, ktorú si bol označil Koloman

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Széll. Predovšetkým chce krajinu vyvieť z mimozákonného stavu. Vyzdvihol by pojednávanie vojenských návrhov a predovšetkým by dal pojednávať indemnitú, rozpočet, vyrovnanie a o vojenských otázkach by sa riešilo pri revisii zákona o brannej moci. Takéto riešenie by sa tedy srovnávalo so známou resolúciou Franca Kossutha, ktorú bol podal na jednom z posledných zasadnutí snemu. Na takomto základe stojaceho Khuen-Héderváryho hotová je podporovať celá liberálna strana, teda väčšina snemu.

Veľké ťažkosti sú však s neodvislou stranou. Ani Franc Kossuth, ani Julius Justh, ktorí priaznive prijali bána, nemohli mu v mene svojej strany nič povedať, vyjednávali s bénom len vo svojom mene. Bojachtiví ľavicári na svojej porade vyriekli, že sa nevzdajú boja do tých čias, pokým nedostanú isté garancie, že ich známé požiadavky voči spoločnej armáde budú splnené.

Ľudová strana mala poradu, na ktorej vyniesla také uzavretie, ktoré sa srovnáva s tou rečou grófa Jána Zichyho, v ktorej sa odobral v mene ľudovej strany od Kolomana Szélla. Ľudová strana totiž hotová je čo najostrejšie bojovať proti takej vláde, ktorá by sa nepridržala Széllého hesla: zákona, pravdy a spravodlivosti.

Rozvadení liberáli.

Teraz, keď krajina ani krajinského rozpočtu, ani ministrov nemá, nesvornosť liberálov ukazuje sa celkom otvorene.

Keď Štefan Tisza prišiel z Viedne od kráľa s tým, že zostaví novú vládu, a keď dal na javo, že vojenské predlohy on prevezme celé, bez akejkoľvek zmeny, a že zamýšľa parlamentárne pojednávania prísnyim zákonom alebo nariadením zkrotiť a obštrukciu nemožnou učiniť: vtedy bývalí Apponyi-sti a čestnejšie smýšľajúci liberáli, asi do 90 pánov, zišli sa do porady. Tu napísali osvedčenie, že jestli Tisza chce by protizákonne spravovať krajinu ako minister, v tom páde že všetci vystúpia z vládnej strany a povedú rozhodný boj proti vláde novej. Na toto osvedčenie sa potom podpísali a odovzdali Tiszovi. Podobné osvedčenie podala aj jedna iná čiastka liberálov, pozostávajúca asi z 20 ablegátov, zväčša magnátov. No, Tisza nemohol k svojim násilníckym plánom získať ani jedného z tých, ktorých proboval pribrať si za spoluministrov.

Na to potom pohýbali sa aj staroliberáli a síšli sa tiež do porady, aj vyniesli uzavretie. V tomto osvedčujú, že oni, staroliberáli tvoria väčšinu (bolo ich tam vyše 100) a preto že nedovolia na seba vplyvať, lež pridržajú sa úplnej svobody, dotyčne svojho rozhodovania, a že budú podporovať len takú vládu, ktorá bude čisto slobodnomyselná (rozumieť treba, že staro-liberálna). Toto osvedčenie mali síce tiež podpísať, ale na toľko to už nedoviedli, lebo vlastnoručný podpis preda len viaže človeka.

Čo bude?

Héderváry bol spomenul pred Košuthistami, že za následky nedohodnutia nechce znášať zodpovednosť.

Z tejto výpovedi uzatvárajú, že vojenské kruhy boli by ochotné aj násilne, mimozákonne riešiť otázku tých predloh vojenských. Iní toto držia za nemožné, ponač je isté, že kráľ vždy odporuje všetkému, čo je protizákonné. Za pravdepodobné držia sa to, že po niekoľkých pokusoch kráľ vymenuje zase Szélla alebo Apponyiho za ministra, a že privolí k tomu, aby sa maďarské kommando uviedlo do uhorských regimentov v tom smysle, že by preda vyššie dôstojníctvo zostalo nemecké.

Najnovšie chýry.

V poslednej chvíli dozvedáme sa, že viedeňské vojenské kruhy **odstúpili úplne od vojenských predloh**. Khuen-Héderváry oznámil vodcom opozície, že nieaké povýšenie vojska — ani menšie, ani väčšie nateraz on žiadať nebude, a, bude-li ministrom, v tom páde len do teraz už povolovaný počet regrútov bude žiadať od snemu. Spravovať bude krajinu v duchu Széllomom, a pokračovať chce v očisťovaní úradníctva od smeru násilníckeho, protizákonného.

Tak tedy nastane mier — a naše požiadavky dobily sa úplného víťazstva!

Prenasledovanie cirkve vo Francúzsku.

Vo Francúzsku socialisti a radikálni republikanti zachodia už tak ďaleko, že svádzajú bitky, len aby mohli prekaziť katolíkov vo vykonávaní svojich náboženských povinností. Tak minulé dni, vo sviatok Božieho Tela, keď tiahly processie ulicami, na viac miestach udaly sa také bitky, že im padly v obeť aj ľudské životy. Čo bude konečným výsledkom tohto boja, nevedno, ale dá sa už predvídať.

Sotva že vláda vyhnila kňazské rády, už cíti, že sa prenáhlila, lebo by rada niektoré rády podržať. Francúzsky zahraničný minister Delcassé totiž vyjednával s Vatikánom, aby dominikáni a kapucíni vzhľadom na ich výtečné služby i naďalej zostali vo Francúzsku. Žiadal tedy, že keď chcú tieto dva rády podržať svoje ústavy, aby znovu zadaly prosbu ku vláde a ona že ich bude autorisovať, jestli prisľúbia, že ostanú tam v ustálenom počte. Generáli dvoch rádov zaoberali sa s týmto návrhom a predostreli ho aj parížskemu i lyonskému arcibiskupovi, ktorí náčelnikom rádov poradili, aby návrh odmietli. Delcassé sa teda obrátil na Vatikán, ale aj odtiaľ dostal odpoveď takú, ktorá tiež úplne schvaľuje mienku dvoch arcibiskupov.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskavi nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižšodanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1.03. 16-ho mája. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský*, učiteľ.

Pestovanie konopí.

(Dokončenie.)

S trepaním oddelíme vlákno od pazderia. Prácu túto konáme s rukou (na trlici) alebo s mašinou. Potrepané konope očochreme (očeseme). S očochraním čistíme ich od pazderia, ktoré ešte zostalo medzi vláknom. Potom ich oddelíme jedno od druhého a dáme im istú hladkosť. Stýmto ale len ten nech sa zaoberá, kto konope sám vypracuje na plátno. Kto ale z toho cieľu dorába, aby predal, ten vytrepané konope poviaže do sväzkov (bálov.) V takomto báli najviac 50 kilov nech je dobre vtlačené. Kým ich odvozi, nech sú na suchom mieste.

Pri dorábaní konopí to treba brať do povahy, či sa to vyplatí, a či to donáša ošoh hospodárovi? Aby s tým dočista prišiel, musí vedieť, s jakými výdavkami je to spojené; aký je ošoh, konečne, aké konopemô-

že predať najlepšie. (trepané, vyčochrané a či svieže?) Zkúsenosť svedčí, že dorábanie konopí spojené so zárobkom; a ponač aj minister hospodárskej orby vyslovil sa na sneme, že na toto väčší zreteľ obráti: nádej máme, že dorábanie konopí s roka na rok lepšie a lepšie vyvinie sa, a bude donášať hodný ošoh.

Videli sme, že s akými prednosťami je spojené umelecké močenie popri obyčajnom, lenže močidlá takéto stoja veľké peniaze. Každý hospodár nemá spôsobu k tomu, aby zhotovil ich mohol, lenže čo jeden nenie vstave previesť, podarí

sa to viacerím, keď sa k tomu spoja. Aj to je pravda, že plodiny, ktoré sú jednej jakosti, (jednako dobré a fajné) majú väčšiu cenu, ako plodiny rozličného druhu. Tého dve príčiny nútia nás k tomu, aby sme vyzvali hospodárov k spojeniu sa. O spolkoch netreba nám mnoho vyprávať. Že čo dobrého vyplýva z nich, svedčia o tom úverkové, potravné, mliekárské a iné spolky.

Na krátce udáme, ako možno založiť spolky, ktorých cieľ by bol, pozdvihnúť dorábanie konopí, aby hospodári čím väčší ošoh mali z toho.

Na takom okolí, kde s prospechom možno dorábať konope, nech spoja sa hospodári jednej alebo viac obcí z toho cieľu, že spoločne zariaďia močidlá a sklad. Nech sa prezvedia, koľko gazdov a na kolkých jutrách mienia siať konope, a dľa toho nech určia, koľko močidiel a jak veľký sklad budú potrebovať; jaké budú útrovy a koľko padne na jedného. Jak náhle zobrali po-

trebné peniaze, vybudujú močidlá a sklad, najdú súceho človeka, ktorý bude viesť prácu, dozerať na močidlá a na sklad, viesť bude počty a prostredkovať odpredaj.

K udržaniu takéhoto spolku treba by bolo, aby každý úd zaviazal sa kontraktne na 10—15 rokov, ba aj na to, že na jak veľkom kuse bude siať. V štatútach spolkových treba udať té spôsoby, dľa ktorých všetci údovia mali by dorábať konope a okolo nich zaobchodiť. Hlavná vec je, aby údovia konope v jednakej jakosti dorábali. Aby to dosiahli, rovnako musia konať všetky té



I. Péter, nový srbský kráľ a jeho syn Juraj.

práce, ktoré spojené sú dorábaním. Pri delení čistého výnosu zostaví treba istý klúč, ktorého základom by bola fajnovosť konopí. Silne dúfame, že takéto spolky by k najväčšiemu prosperu polným hospodárom. Prosíme ich, nech si povšimnú slov našich.

K.



BESEDNICA.

Chvála božia.

Zlatá rosa, keď na tráve,	A keď zase rudá zora
zora slnce veští nám,	slnce vodi do hrobu,
vetrik listím hýbe hrave:	keď ho už-už kryje hora:
Tvorca sláviť počínam.	sbožnosť plní útrobu.

Takto, Bože, dňom i nocou
pred Tvojou sa korím mocou;
lebo Ty len pokoj dáš,
Ty len v biede pomôcť znáš.

M. P.

Familiárna radosť pri vydaji Katuši, sestry Zaoskovej.

Moja sestra Katuša nielen že nebola skoro nič mladšia odo mňa, — ktorého už dávno starým korhelom nazývajú — ale veru ani len pekná nebola.

Príroda pri rozdávaní ženských krás chrbát jej ukázala a na ňu zabudla. Ba ako by jej len na protiven a na posmech to chcela urobiť, keď na nej nič pôvabného ne nechala, čo by mužského zaujímať mohlo. Ona chuderka bola rapavá — za čo ona nemohla — ako by čert na jej tvári hrach mlátil. Jej žltó-sivé pannenské rapiny na jej, tiež žltých ako stará slanina s bradovicami — vybíjaných líčkach všelijaké barvy hraly, ako na nejakom žabacom korytku. Na ľavom oku mala belmo od osýpok, čo veľkú disharmoniu robilo na jej tvári. Ku tomu sa pripojil ešte jej krátky, tupý, s dierkami hore vyvrátený nos z úzkym rancovitým čelom, podobným ošúchanej telacej kožke.

Tieto vnady pofušovanej krásy nepriam estetický dôjem robily na milovníkov krásy ženskej. A keď ona ku tomu ešte aj svoje — ako stará harmonika — na široko a na ďaleko porozfahované ústa otvorila a ako uhlík čierne, povylamované zuby ukázala, človekovi hneď po chrbáte prebehol studený mráz a musel sa zdesiť nad tou myšlienkou: zdá sa, žeby táto ženská stvora mohla byť voľakedy na božský obraz a podobizeň vydrexovaná.

Čo jej ale príroda na kráse odoprela, to jej ona stonásobne na jej pannenskom jazýčku vynahradila, ktorý, keď zo svojich, štupe podobných úst ako žihadlo vystrčila a s ním do voľakého pichla, alebo s ním ako so želez-

nými hrablami zafala, ten sa tak ľahko z moci jeho nevyšľobil. Ten už mohol zavolať, ako my sediaci to hovorievame, v nešťastí: «Pane Kriste požeňaj!»

Beda bolo tomu, ktorý by pochybovanie svoje nad jej krásou aj ústne vyslovil.

Ja som len raz rezkíroval dve slovička, keď sa ona tak často do zrkadla ľúbila pozeráť, ako by v ňom svoju ztratenú krásu a podobizeň Božiu vyhľadávala.

— Katuša! — hovorím ja — veru ty s tvojou krásou nijak nevydržíš konkurenciu so susedovou Ančou, ktorú v dedine za najkrásnejšiu držia a pre ňu sa trhajú mládenci.

Hneď na to som dostal per express rekomandovanú adresu:

— Ty pluhák, ty lajdák, ty tulák a zobrák, ty starý pes! Už sa ani ožením nemôžeš, žiadna fa nechce. Mole ti už fúzy zožraly, aj tvoju telacú sprostú hlavu na plechovú holú tekvicu obrátili!

Každý jej bol len bagáž, čvarga a lapaj, ktorý vraj nevie útle pohlavie ženské sebe vážiť a ctiť!

Keď som ju oslovil, miesto odpovede ukázala mi chrbát, pleskla dverami a nechala ma tak. — Že viac nevedela, tomu sa aj čudujem, lebo na veľmi lacnom koste a kvartieri u jednej flajnárky bývala, keď chodila do polgárky a ju skončiť nemohla.

S takouto starou prezrelou pannenkou prerývať je vskutku mučedníctvo a zvlášte keď je ona hystoričná, nervózna, hnevľivá, dráždivá, netrpezlivá za vydajom, nespokojná, nesmierne bohatá, ako hola Katuša, sestra, ktorú ešte aj vnútorné krče života trápily od veľkého pachtenia za vydajom.

Ona bola opravdový modell (vzorka) jednej bosorky a harpie. V dome sa len vtedy utišilo vlnobitie a víchrica krikov, hučania a kommandovania, keď ju prišli nahovárať mladší vdovci, alebo za plotom ponechávajú, zabudnutí starí mládenci. Obyčajne len vtedy som si mohol oddýchnuť a odpočinuť. Vtedy sa jej líčka od radosti červenaly ako kohútov hrebeň, alebo ako pivonia. Keď ktorý počal niečo rozkladať o stave manželskom, ona hneď ukazovala svoje veno, izbenný nábytok, alebo ako to na evičenejšie hovorila: ajnrichtung a cínový escajg, po starom dedkovi našom. Vychvaľovala sa, čo ona v páde vydaju všeličo poberie z domu, koľko chvostov ona z maštale vyvedie, koľko záhonov si vezme. A to tak vyprávala, ako bych ja ani nebol býval syn a nápadník po našich rodičoch. Ona vydržiavala vždy dvoch šikovníkov: starého Smýla zo Serede a starého Chajmilina z Fraštáku, ktorí handlovali s pántlikami a cvernami. Ti ju za dobrú diškréciiu mladým vdovcom a starým mládencom odporúčali, nahovárali, vychvaľovali, že aká je bohatá, koľko má pohnutelného a nepohnutelného, aj knižky po špárkassách, majetku. — Ja som sa vždy tešil, keď ktorý od voľakial sa doviezol, alebo aj pešo prišiel, lebo vtedy som mal pokoj a sviatok, ja sám som pomáhal ku jej chvále a sluboval som aj z mojeho jej ku venu priložiť pár meričiek chlebového, jedno prasa, aj veľký zimný šáfolový ručník-vlňák a červené korallové granátky.

My dedinskí sedliaci nerobievame žiadne písomné sobášne kontrakty u kráľovského natáriuša, čo kto si jeden druhému dáme, ako to robievajú múdri páni a židáci. My si to len jednoducho jeden druhému ústne posľubujeme. Nasľubujeme zlaté hory a všeličo, čo sme jakživ ani nemali ani mať nebudeme. Aby matky svoje dcérušky čím skôr pod čepiec vopchaly, nasľubujú potajomne ku tomu ešte viac, tak, že sa toho nasľubovaného veľmi mnoho vmestí do budilára.

My pri tom máme to dobré, že v páde nevyplnenia nasľubovaného — čo sa obyčajne aj stáva — nemusíme sa sháňať pred súd a pred kráľovského notára a nemusíme sa processovať jeden s druhým, keď nám z tých zlatých hôr nechcú dať ani len olovený gombík. Manžel to obyčajne kvituje potom na chrbáte manželkinom, a ona to s plačom, s krikom a spoločnými škandálmi vyrovná, a to nekoštuje ani štemple, ani nie sú iné útraty pri tom pre pánov. Preto som ja mojej sestre Katuši len taký ústny, privátny kontrakt napomáhal vystaviť, lebo som jej doprial taký za toľké sekatury, s ktorými ma ona trápila. Vedel som, že ona po sobáši dľa našej tradičnej obyčaje sedliackej dostane kvitanciu od muža na chrbáte, vystavenú za to nasľubované veno, ktoré ona do domu manžela nikdy nedonesie.

Katuša sa vskutku vydala. Mala veľkú hubu, s ktorou sa dalo mnoho nasľubovať a lakomý za peniazmi, za kravami pytač, ktorý nie tak ženu ako peniaze a majetok hľadal, sa ulakomil na to nasľubované. Vzal si Katušu ako dôvažok ku nasľubovanému. Ja som sa síce od Katuši oslobodil, ale ona sa od bitky tak ľahko viac neoslobodí pre jej škaredú papuľu.

Keď Katušin ajnrichtung do domu jej muža prevádzali, hneď začalo v ňom vŕeť, keď videl, že dvom posteliám nohy, od tej strany, ktorá roky a roky bola pri múre, boly zhnité a odpadnuté. Starý poharsík, ešte od potopy sveta, nemal chrbáta. Vysoká kašňa «armária» na šaty, mala jedon bok od červotoče zničený, lebo bola z mäkkého lipového dreva. Veľký staro-slovenský, na dvoch x-ových nohách stojací stôl bol celý rozheganý, tak, že človek nemohol v pokoji na ňom jiesť. Ako sa len trochu oprel kto naň, prehodil hneď flašu, čo zvlášť mojeho nového švagra hnevalo, lebo tri razy sa mu už bola flaša s trunkom zabila.

Aj jej stoličky boly chybné. Niektorej chýbalo operadlo, iným po jednej nohe. Dve jalovice, ktoré Katuša pred sobášom ukazovala, boly od židáka sekvestrované, lebo náš nebohý tatko viac vysedával v krčme, nežli v kostole. A záhonu založila matka na 30 rokov na splácanie dlhov tatkových, po krémách spravených. Prasa, ktoré som jej sľúbil, po operácii miškárskej o týždeň zdochlo; doktor-miškár mu ublížil na črevách. Len jednu kozu jej naša tetka dala do vena, a sľúbený šáfolový vlnák-ručník som jej odškriepil, lebo aj ona mi jednu požičanú vec odtajila, a tak sme sa vyrovnali.

O dva týždne bola v dome švagrovom pračka, bitka, krik a zlorečenie.

Švagor od Katuši vyhľadával nasľubované peniaze.

Katuša ku mne s plačom dobehla, nie aby svoje mädové dni vychvaľovala, alebo slasti stavu manželského, lež aby sa u mňa vyplakala. Švagor nám zase všetkým nadával do cigánov, do trhanov, že nám naše zhnité rárohy von na ulicu povyhadzujú, že sme mu nasľubovali všeličo ako hromadkoví cigáni, že sme ho zaviedli, oklamali, že nemáme statočnosti, ani haňby ako psi. Že sme mu starého hada a harpiu na krky zavesili. A celé litánie nám pod oknom vyčítal.

— Švagerko — hovorím ja čez oblok, lebo dvere sme si pred ním zapreli, báli sme sa, že nám bude všetkým na chrbátoch kvitancie písaf za prijaté nasľubované veno — však si dobre vedel, že my sedliaci len nasľubujeme, ale aby sme to aj vyplnili na to veru ani nepomyšlíme, to je naša obyčaj. A my sme aj o tom presvedčení, že ako iní, tak aj ty, vlastne si nehľadal ženu, lež kravu, prasa, ovce, záhony a peniaze. A my sedliaci teraz vôbec pod tou konštitucionálnou slobodou zle stojíme nielen hmotne ale aj mravne. Prečo by sme sa my mali zbaviť tej poslednej kravičky, keď sa tak ľahko môžeme zbaviť našej škaredej, zlostnej, hubatej Katuše!

Však si sa dosť napočúval pána farára v kostole, že stav manželský je len vtedy šťastlivý, keď láska a náboženstvo sväzok jeho požehná a spojuje, nie lakomstvo, ani krava, ani záhony, ani peniaze. Švagerko! Začal si bez boha, a dokonil si aj bez Boha. Svet sebe kravy a peniaze zadržal a dal ti ženu harpiu ostrého jazyka.

Katuša tiež nehľadela na srdce, aby k srdcu pasovalo, čo len Boh zná usporiadať. Ona len na címer hľadela, na čepiec, a muža len na parádu aby mala, ako hromovod, do ktorého by mohla hromy metať svojej zlej náture. Tak včuf musíte trpké a červavé ovocie pokánia prinášať. Len jedno požehnanie vás neminie: požehnanie v dietskach, lebo dľa zkušenosti to vieme, že manželia, ktorí sa bijú, bývajú hojne s dieťkami požehnaní. To preto, aby ste sa naučili im lepšie naučenie dávať z vlastnej zkušenosti, že treba všade a najviac pri ženbe a vydaju s Bohom začínať a nie s kravami. Lebo manželský stav je sviatosť a nie kšeft. Je to najväčšie sväté priateľstvo a nie handlerstvo. Je ten najjetihodnejší stav a nie pobočné zamestnanie. Ani nie vekslový kurz: «dajte mi mi kravu a ja vám vezmem vašu škaredú dcéru!» Také manželstvo je len cibilne: materiu za materiu a nie srdce za srdce. Nehľadal si dušu primeranú k tvojej duši, lež kravu a mešec. Tak teraz nehorekuj, ani nebedákaj, že si sa prerátal a oklamal. Tu ti viac ani kráľovský notáriuš nespomôže, bárs by on aj Katušu citoval s maďarskou cedulkou, s tým slovenským pomerkovaním: «A peniaze so sebou doniesť nezabudnite!»

Na to mi švagor hodil skalú do okna a nadával mi do starých mládencov, ktorý sa ani oženif nemôže. Aj Katušine slová mi citoval, že som starým psom na nič súcim.

Toto ma tak pichlo v srdci a v mysli, že som počal vážne rozmýšľať o ženbe a nahliadol som, že ženif sa: to je len pre mladých bláznov a pre takých, ktorí vládnu grošom a starosti žiadnej nemajú.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Velkomožný pán Ignác Tvrdý, prepoš a fárar z Čace 4 koruny; pán farár Juraj Gajdošik z Čierného 2 kor.; pán pravotár Emil Gyuriss z Čace 2 kor.; pán farár Štefan Spusta z Hor.-Marikovej 1 kor.; pán kaplán Aladár Cseffalvay z Nitri 2 kor.; pán dekan Ján Potuček zo Slopej 1 kor.; pán farár a dekan Ján Horecký z Malej Jesenice 1 kor.; pán farár Štefan Palkovič z Bazina 2 kor.; pán dekan Michal Čulen z Trenčín-Tepla 2 kor.; rím. kat. farský úrad Pružina 2 kor.; pán dekan a farár dr Ján Pulmann 50 halierov; pán Pavel Majstrik z Rovného 2 kor.; p. Jozef Tomasoics zo Stepanó 1 kor.; ctená Mária Levendovský 2 kor. 40 halierov a ctená Julianna Žilinský 1 kor. z Eperješú; p. Karol Serzen zo Space 1 kor.; pán Ján Barinka z Lisej 1 kor.; p. farár Andrej Bážik z Liptó-Lučka 3 kor.; p. Štefan Obračník z Preis-Hollandu 1 marki.

Na pána pátra Zaoska poslali: p. Ferdinand Čajda z Dlhého pola 50 halierov; p. Vincenc Kudelčík 1 kor.; p. kaplán Stolárik z Vysokej 5 kor.; p. Štefan Kondor, biskupský tajomník z Nitri 2 kor.; p. kaplán Krasňanský z Hričova 1 kor. 10 halierov; na kongregácie v Petroviciach sa vybralo 3 kor. 50 hal.; pán farár Prihoda z Petrovic 2 kor.; pán kaplán Štefan Jančovič z Dlhého pola 1 kor.; pán veľkomožný kanonik a farár Jozef Steskal z Predmiera 1 kor.; p. farár Imrich Čajda z Hričova 50 halierov; p. farár Imrich Mikovič z Boššan 1 kor.; pán kaplán Adam Pelikán 50 halierov; p. farár Jozef Benyak z Ugyiče 2 kor.; p. farár Pavel Hrčka ze Zubáka 2 kor.; p. farár Anton Bárďy z Opatovej 2 kor. 50 halierov; pán farár Štefan Bučko z Orechového 2 kor.; p. Jozef Vlkolinský z Ružomberku 1 kor.; p. kaplán Nečasalek z Búr Sv. Jura 3 kor.; p. farár dr. Sándorfi z Lopašová 3 kor.; pán dekan a farár Valent Chocholus z Pruského 2 kor. 40 halierov; pán Ján Birony zo Zólyom 3 koruny 80 halierov; N. N. z Trnavy 10 korún; pán kaplán Majer z Kisucko Nov. Mesta 7 kor. 25 halierov.

Pán kaplán Karol Kmettyko mi odevzdal od pána kaplána Tomáša Ružičku z Považskej Bystrice 3 koruny 50 halierov; od pána dekana a farára Kalmana Smidu

z Kis. Nového mesta 40 halierov; pán kaplán Karol Kmettyko z Novej Bystrice 1 kor. 20 halierov; N. N. zo St. Bystrice 60 halierov,

Začo všetkým tuto spomenutím úprimne ďakuje a Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farníkov privoláva *Ján Greben*, farár. Lutissa u. p. Ó-Besztercze, (Trencsénm.)



CHÝRNIK.

Obežník. Klaudius Vaszary, arcibiskup ostrihomský dáva v obežníku cirkevným úradom na vedomie uzavretie kongregácie de propaganda fidei, dľa ktorého grécko-katolícki veriaci len s privolením rímskeho pápeža môžu prestúpiť na vieru rímsko-katolícku. Zároveň v obežníku sdeluje nariadenie ministra výučby o prekážaní šírenia sa alkoholizmu a vyzýva kňazstvo svojej arcidiecésy, aby so všetkými silami pracovali na prekazení šírenia sa nemierneho pitia liehovín.

Veľactením čitateľom našich novín so žiaľom oznamujeme, že náš vel. pán *Ludevít Gašpár* (spisovateľským menom Zaosek) farár dlhopoľský ostal tak nebezpečne nemocný, že nútený bol prosiť o administrátora. Administrátorom je vel. pán Št. Jančovič, tamejší kaplán. Našmu nemocnému vel. pánu farárovi prajeme čím skorého uzdravenia.

Zo spišského biskupstva. František Haber, farár krempachský ďakoval za dekanstvo a na jeho miesto biskup teraz Antona Kubaszáka, farára jurgovského vymenoval za dekana nedeckého okresu. — Štefan Mnohely, kaplán fridmanský preložený je do oravskej Zubrohlavy a Izidor Krizsieskó, kaplán poslaný je zo Zubrohlavy do Poprádu.

Púť na Maria Štein. Dňa 28. júni totiž v nedeľu o pol 7 hod. ráno usporiadajú slovenskí katolícki veriaci Jozefovskej farnosti veľký púť na milostné miesto *Mária Štein*. K púťu tomuto pripoja sa i naši priatelia veriaci z Novej Pešti a z Kamenolomu (Kőbánya) taktiež i zo Starého Budína a vôbec so všetkých farností pešťbudínskych. Púť, sprevádzaná bude s hudbou. Processiu púti povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, hlavm. katechét a redaktor. Na milostnom mieste bude kázeň slovenská, spievaná sv. omša a litánie. — Prosíme našich spoluveriacich rodákov katolíkov, aby sa čím valnejším počtom na púť tejto zúčastnili. Za riaditeľstvo púti *Vincent Jonec*, spevár.

Osobné V Turzovke — ako od našich dopisovateľov dozvedáme sa — v druhej polovici mája bola slávnosť založenia «Kat. kruhu». Zásľuhu o založenie kruhu má tamejší velp. farár, Lonský. Kruhu praje mnoho zdraru, podniku a želá si, aby dobre vplival tak vo viere, ako i vzdelaní nášho národa. «Pešťbudínsky kat. del. kruh».

Okradnutý potravný spolok. V Sobotišti neznámi zlodeji vlámali sa do potravného spolku a podezmovali kassu a tovar.

Smrteľné poštipanie muchou. V Szigete poštipala istého obyvateľa Antona Helle, päťročného chlapca na ruke mucha. Z počiatku si veci nevšimli, keď sa však chlapec začal ponosovať a ruka mu nebezpečne začala puchnúť, dali zavolať lekára, ktorý vzal chlapca do ne-



Peter Avakumovič,
nový ministerpredseda.



Milovan Pavlovič,
minister vojny.

mocnice, kde mu už však pomôcť nemohol. Malý chlapec po krátkom trápení zomrel.

Svätenie nedeľe. Minister obchodu vydal nariadenie, že v Pešťbudíne musejú byť v nedeľu všetky obchody zatvorené, výmúč tých, ktoré majú živnostenské články, a tieto smú byť otvorené do 10 hodiny. Na vďaka smú byť obchody vôbec len do 10. hodiny predpoludním otvorené. Pekári môžu pracovať do 10 hodiny pre seba, od 10—12 hodiny pre privátnych. Holičia môžu mať otvorené do 12 hod. Zaroveň vyzdvihol minister nariadenie bývalého ministra Hegedüsa, že mliekari, údenári mohli mať otvorené aj od 6—9 hodiny večer.

Dvanásťtisíc korunová základina a robotníci. V Dobozi medzinárodní socialisti nahuckali robotníkov, aby si pýtali od grófa zeme. Jedna robotnícka deputácia pod vedením rychtára obce aj šla ku grófovi Wenckheimovi, od ktorého však nepýtali zeme, lež ho len prosili, aby im zo svojho statku dal niečo do árendy. Gróf Wenckheim vďačne prijal deputáciu a vyhlásil, že ponač sa im prosia a nie žiadajú, šeststo jutár lacno prepustí robotníkom a k tomu ešte i pre práce neschopných robotníkov složil dvanásťtisíc korunovú základinu. Grófov dar medzi robotníkmi spôsobil veľkú radosť a šľachetnému dobrodincovi chceli sriadiť faklový pochod. Od tohto však na žiadosť grófa odstúpili.

Zabil ich hrom. V obci Lajosfalva, ako odtiaľ píšu, jednu ženu aj s dospelou dcérou a s malým dieťaťom počas búrky utiahly sa pod jeden voz, avšak o niekoľko minút neskôr do voza uderil hrom a ženu i s dospelou dcérou zabil. — V Boryslave bola tiež obrovská búrka, počas ktorej uderil hrom do vrtacej veže šachty «Syrius» patriacej ku bani firmy Borgus a Tibich. Veža sa srútila a hrom zapálil okolostojáce budovy, jako aj petrolejové sklady.

Ako sa zbavil ľúbosti? Istý Michal Sušotta, kurič v súkennej fabrike v Žiline zaslúbil sa s roľníckou devou Máriou Meškovou z Ťarchovej, s ktorou sa začiatkom mája aj sossobášil. Vzдор tomuto ale Sušotta udržoval pomer s robotníčkou Mariou Tamašecovou, ktorá bola zamestnaná tiež v tejže dielni. Po tieto dni Sušotta učinil jej formálne nabídnutie k sňatku, čo táto aj s radosťou prijala a ešte toho istého dňa vystúpila z práce. Na jeho nahovárane svedená deva vzala k sebe aj usparených 60 korun hotových peňazí, s ktorými obidvaja vybrali sa robiť prípravy ku svatbe. Keď unavená deva prišla do jedného lesa, sadla si, aby si trochu odpočinula a v tom aj zaspala. Sušotta schytil jeden kameň, s ktorým spiacu devu na mieste zabil; sobral jej peniaze a šiel domov. Mrtvolu nešťastnej devy našli len o týždeň. Podozrenie padlo hneď na Sušottu, ktorého žandári hneď odvedli k okresnému súdu v Žiline, kde sa ku tomuto zločinu aj priznal a povedal, že len takto mohol sa sprostíť ustavičných ľúbostných prenasledovaní robotníckej devy.

Shromaždenie židovských trafikantov. Minister financií v apríli vydal nariadenie, v ktorom trafikantom židovského vierovyznania naložil, aby svoje trafiky v sobotu vždy mali otvorené; zpomedi židovských sviatkov len na Nový rok a v Dlhý deň smú mať trafiky zatvorené. Židovskí trafikanti na iniciativu spolku malých kupcov v Miškovci pod vedením predsedu tohože spolku Samuela Langera vydržovali teraz v Budapešti krajinskú poradu. Na hlučnom, už dva razy pretrhnutom shromaždení uzavreli, že na ministra financií podajú memorandum, v ktorom ho budú žiadať, aby im dovolil, žeby trafiky aj v sobotu mohli mať zatvorené.



Cincar Markovič,
bývalý ministerpredseda.



Lazar Petrovič,
minister pri boku kráľovskom.

Čuma v Berlíne. Mladý lekár dr. Milan Sachs, rodom zo Záhrebu, zaoboral sa so štúdiom čumových bacillov a stal sa obeťou svojho povolania. Nedávno došiel do Berlína, aby v tamojšom ústave pokračoval v štúdiu, a pritom infikoval sa strašnou tou nemocou a aj

zomrel. Vrchnosť porobila všetky poriadky ostražitosti. Byť nebohého desinfikovali, členovia rodiny, u ktorej býval, lekári, ošetrovatelia a všetky osoby vôbec, s ktorými bol v potyku, sú v osobitných barákoch izolovaní. Nariadenie a šatstvo nebohého, tiež aj rodiny, u ktorej býval, spálili. — Správa nemocnice Charité sdeluje, že dozorca Margraf, ktorý opatroval dra Sachsa, ochorel a ponevác sa jeho stav náhle zhoršuje, obávajú sa, aby tiež nezomrel na čumu. Dr. Klugmacher dobrovoľne prevzal opatrovať chorého a stýka sa s ostatným svetom len pomocou telefonu.

Na roli zomrela. V spišskom Richvalde istá Katarína Manyák 71-ročná vdova dňa 18. júna po obede zemiaky išla okopávať a viac sa už ani nevrátila domov. Večer ju nikto nehladal, lebo opustene žila; len na druhý deň po obede našli ju už mrtvú na roli. Smrť ju zaiste ešte predošlý deň večer zastihla.

Sväto krádež v katolíckom chráme v Pätkostoloch dvaja tuláci vyrabovali kostolné schránky, strieborné a zlaté cirkevné nádoby asice štyri kalichy so zlatými patenami, jedno ciborium (kalich ku prijímaniu), jeden zlatý tanier, ďalej strieborné nádoby, ktoré sa potrebujú pri krste. Lúpežníkov zatkli. Peniaze a cenné veci našli všetky pri nich.

Utopilo sa. V spišskej Littmanove dňa 7. júna triročné dieťa Mikuláša Benyó, do studni spadlo a v nej sa utopilo.

Z Ameriky, a síce z Chicora Pa, píše: Že v noci z 30. na 31. mája v Lábe ohňom chytil sa barák, kde spalo 15 chlapov. Nebezpečie bolo tak veľké, že — ako spali — oblokami povyskakovali, a všetko im tam pohorelo. Viacerí boli popálení, ale len jeden z nich išiel do špitála, a druhý, Karol Hutár z Ompitála v prešporskej stolici, bude už môcť o pár dní pracovať. Srbski a talianski chlapi pobrali pohorelcov do svojich barákov a zaopatřili ich aj odevom.

Surový učiteľ. Ján Benesics, učiteľ na elementárnej škole v Sombatheli, zbil jedného žiacka tak, že mu ruku zlomil. Vina chlapca pozostávala z toho, že si doma zabudol poštovú písanku. Surového učiteľa oznámili trestnému súdu.

Pred búrkou v hlinenej bani. V obci Oklád okopávalo niekoľko robotníkov kukuricu. Ponevác ale počas práce nastala búrka a veľké hrmenie, pred ktorou robotníci ušli do jednej blízkej hlinenej bane a utiahli sa pod podkopanú pôdu, následkom veľkých dažďov premoknutá pôda nad robotníkmi sa sossula a zasykala pod ňou

utiahnutých všetkých robotníkov. Väčšia čiastka sa vyškriabala zpod zeme. Vyslobodení robotníci vykopali ešte troch živých svojich súdruhov, päťoria sa ale zadusili.

Zaujímavé riešenie vyzvalo mesto Ostrihom. Finačný direktor Bárczy bol totiž vydal nariadenie, aby od daňových reštancií, ktoré príde vyberať po uplynutí ex-lexu, počítavaly sa aj úroky z opozdenia. Mestská rada Ostrihomu postavila sa proti tomu nariadeniu a odvolala sa na administratívny výbor. Za dôvod udala, že v dobe, keď niet rozpočtu a keď dane následkom ex-lexu nestanú sa prešlými, je nesprávnosťou počítat úroky z opozdenia od daní, ktoré neskoršie stanú sa prešlými, aj na ten čas ex-lexu, t. j. keď dane nemohli stať sa prešlými. Rozhodnutie administratívneho súdu očakáva sa s napnutosťou, lebo ono bude slúžiť za smerodajné.

Nový peňažný ústav. Sporiteľný a úverkový ústav vo Veľkej Bytči 1. júla t. r. v Povážskej Bystrici otvorí filiálku, ktorá sa bude zaoberať so všetkými do odboru peňažného ústavu patriacimi obchodmi.

Dynamitový attentát na kláštor. Akýsi zlosynovia vložili pod múry kláštora mníšiek pri Ústi nad Labem dynamitové bomby a zapálili. Múry kláštora následkom výbuchu otriasly sa v základoch, ale vydržaly, len dvere a okná povypadovaly. Ponevác mníšky spaly v prednej čiastke kláštora, žiadna neutrpela škody.

Dievčenská mrtvola v lese. V malohnileskom lese (spis. st.) našli mrtvolu jedného dvanásťročného dievčaťa, Mrtvola bola celkom spálená a bez šiat ležala na machu. Štefan Kupačik, banický robotník v Malom Hnilci v mrtvole poznal svoje dievča, ktoré pred niekoľko dňami zmizlo z rodičovského domu. V záhadnej záležitosti zavedené bolo stopovanie.

Ohne. V liptovskej stolici této dni boli v dvoch obciach ohne a síce v Okoličnom a Paludzke. Zhorelo po 5 domov s hospodárskymi staviskami.

Katastrofa na mori. Parník spoločnosti Fraisinet «Insulaire» vrazil pri ostrove Maire do parníka tej istej spoločnosti «Liban». Tento o krátky čas utonul, tamten porúchaný dostal sa do prístavu. Na «Libane» bolo vyše 200 pasašierov, zväčša Korsičania, ktorí z Francúzska vracali sa domov. Počet zahynutých nie je ešte konštatovaný, ale už teraz udáva sa okolo 120 osôb.

Púť zo Šaštína do Lurdu sa pohne koncom augusta, — Program možno zaobstarat si už vopred u veľk. pána sprievodcu púti *Jozefa Škardu*, prepošta v Šaštíne (nitrianská stolica).

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-uteza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredného a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.



DOPISY.

Velká Suha (gemerská st.)

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Tak dávno čítam «Krešťana», že ešte i prvé číslo mám schované, ale dopisu od nás, ba s celej našej stolice zdá sa mi byť «bielou vranou» v ňom.

Umienil som si teda, že opišem pomery naše. — Aby ale dopis ten obšírný nebol, podám len obrázok našej dedinky v ňom slávnej Redakcii a ctenému čitateľstvu nášho časopisu.

Naša obec spolu i s farnosťou krom dvoch od seba asi dve tak väčších filialok je dosť malá. Má na čele tíchého, horlivého a pokoja milovného duchovného Otca na tento čas. My sa tu z väčša roľníctvom a z hlynným remeslom (tehlárstvom) zaoberáme a živíme, zvlášte pozemok nemajúci — to poslednie — pre fabriky už hynúť počína.

Lud náš je nábožný, pracovitý, len jedno je čo ho morí — čo sa pri vyšspomenutých dvoch čestných veciach haňbým i povedať, že je chudobný.

Pravda z mnohých príčin, ktoré musím vyznať, že nie najmenšou si je on sám, pre vlastné vinny, s ktorých tu hlavnejšie i pripomeniem na príčine.

Teda prvá je to korheľstvo, s ktorým hneď po komasácii (meračke) začal sa priateľ i sprievodiť s nim z remesla každý zárobok tak, že narobil o nedlho také dlhy zvlášť u žida, pre ktoré nejedon o svoje roličky prišiol. Dedičom, (krome istého korheľstva) ostala len chalupa, aj tá preplnená dlžobou, ktorú horko-ľazko tu doma — najnovšie dajedi už teraz zpoza mora splácať probujú — (poslednie by sa darilo, ale tu prekáža druhá vina) a to je «pýcha», ktorú už mladšie pokolenia privitaly a si osvojili; zvlášť ženské. Ona bez malej výmienky zožerie i tu, aj tam za morom ľazko zarobený, zvýšený a doposlaný groš, následkom čoho dlhy ostávajú zas nejednému nesplatené. Tretia je: pravotenie. U nás je veľká závišť a neláska; zdieral by jeden lepšie nad druhého, čoho potom sú té následky, že povstanú pravoty, zas len uad druhé väčšie a väčšie ľarchy mnohým.

Štvrtá je úžernosť pri poučných spisoch, na ktoré šanuje jeden halier dať, ba považuje ich za nepotrebné.

Pri mnohých je aj to úpadkom ludu nášho, preto že hriechami protiviáciami nemálo sa Bohu odháňajú jeho požehnanie, bez ktorého môžeme sa namáhať, hrdúsiť dňom, nocou, ba i zodrať sa v práci, predsa však všetko darobné, lebo peniaze nečinia človeka blaženým. Veru, veru márne celé namáhanie človeka, keď ho požehnanie

Božie nesprevádza. — Preto ludu drahý keď chceš odvrátiť hnev a zaslúžený úplný trest Boží od seba, odstraň najprv všetky chybi a obrať sa k Bohu! *Tichý pozorovateľ.*

Zo Slanice.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Krešťane uverejniť.

Povzbudený dopisom z našej susednej obci Zubrohľavy, ktorý sme čítali v turističnom čísle nášho oblúbeného «Krešťana», i ja sa chytám pera s dovolením velebného pána Redaktora.

Ponevác i u nás je krčma, jako v starých časoch zámkom, ale nie takým, ktorý bol sídlom šľachetnej rodiny slúžiacej na obranu vidieka, ale taký, z ktorého časom výpady robievali na majetky pokojných obyvateľov, kupcov. Lenže krčma je ešte horšie, lebo v krčmách odoberú ti nie len majetok ale i dušu, ba ešte aj tvoje večné spasenie ztratíš.

A nie je to dostatočné výstraha!?

Pozrime sa vokol seba, či nevidíme, jakú moc si nadobudli krčmári u nás v Orave. Vsetci páni počnúc od toho najväčšieho až po toho najmenšieho vyhľadávajú kamarátstvo pri snemových a stoličných shromaždeniach; oni sú stĺpmi liberálnej vlády: preto sa nečuduj, že každý krčmár sa cíti vo svojej dedine, jako ministerpredseda Széll v Uhorsku. Ba ešte i dôveru chce si dať odhlasovať, len že občania mu za túto poďakovali sa.

Mňa chudobného gazdu netýkala by sa veľmi politika, ale keď sa pre jedného človeka obyvateľa zkazia, do toho už mám slovo jako občan. Náš krčmár na silu chce byť tým predsedom a kortešuje s diablom s tým našim najväčším nepriateľom s pálenkou a trúngom.

Moji spoluobčania či nevidíte kopytá toho zlého ducha? Či vám je nie výstražným príkladom, keď jeden náš občan ešte i na dobromyseľnú otázku nášho pána farára, jako sa máte, odvrknuť grobianský, čo «ich do toho» i tak mi nespomôžu.

Takto by sme zahynuli, jak budeme tak pokračovať; lebo oko naše zahružené v každodennej mozolnej práci, nebadá jakým smerom by nás liberálni páni a ich spojenci zaviedli, iba naraz keď už je neskoro, keď by sme sa už v pekle našli. Lenže Boh spravodlivý nedá zahynúť tým ktorí sa k nemu utiekajú.

Dôkazom, že i náš lud sa vie už postaviť, ukázali nám voľby v roku 1896-om, kde každý občan, jako lev bojoval za svätú pravdu. Či vám je ešte pamätno, keď nášho statného spoluobčana pána Antona Klinovského veľkokupca, žandári šikovali do Námestova jako zločinca? Či vám je nie jasno, že prečo práve jeho si vzali na mušku?

Preto občania moji, lebo vedeli, že vezmú-li vám pastiera, rozbehnú sa ovečky a naši nepriatelia zaujmú váš majetok a vytrvalosť; konečne zlomili by i vás, od čoho nás Bože uchovaj.

Nech nám slúži za zámok za hrad náš krásny ko-

stol dvojväzový na peknom výhľadnom vršku vystavený. Tam hľadajte útechu v našom biednom živote, aby keď jeho koniec príde, keď naše tela tiež tam na vršku v Matke zemi odpočívať už budú, aby i duše naše večne Boha chválili.

S Bohom!

Slaničan.

Horný-Ruzbach.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

V 22. čísle «Kreštana» bol dopis z Horných-Ruzbach, v ktorom istému «Gazdovi» smutno prichádzajú, že z tejto obce ešte nečítal dopis v milom «Kreštane», lapil sa pera a v nadmiernej horlivosti vystúpil na verejnosť takými vecmi, jaké len medzi nami mali ostať.

Verejným pretriasaním nesprávnych spolkových záležitostí osoží sa len židom, ktorých dopisovateľ vyhnal zamýšľa. — Uistujeme ale «Gazdu», že židov sa striasť nejde to tak ľahko, hlavne nie tam, kde medzi zakladateľmi spolku kreštanského — čo je veru dosť smutné — bez tak nepochopiteľné nedorozumenie, ba môžem riecť, podlosť sa skrýva. Podlosť je to áno, keď niekto berúc účasť v založení kreštanského spolku, neskôr päty mu ukiaže a vráti sa k obľúbenému a zvyklému Kóbikovi.

Keď by tedy aj u nás jedon každý kreštan tak správne pochopoval svätú vec spolčenia sa a seba pomáhanie, ako to videl na Magure — kde sa židia už preriedili, lebo ich ľud zanechal — vtedy aj u nás by prekvital spolok, a mal také dôchodky, aké žiaden. Keď ale mnohí viac majú lásky k židovi, než k sebe, — tiež i akcie späť vyzdvihnúť zamýšľajú — nech žiadna duša nečaká tu zisk! A takto, bár náš spolok, čo do bohatstva, nie je prvý medzi prvými, prvý rok (1901) predsa dal účastinárom (akcionárom) 10% úroky; na druhý rok (1902) ale, ponač spolok sa opúšťal, a žid podporoval, vo valnom shromaždení uzavrelo sa, že čistý zisk rozdelí sa medzi akcionármi dľa toho, ako kto podporoval dokupovaním sklep spolkový. Žeby ale spolok bez shromaždenia bol ostal, to ani «Gazda» neverí.

Koniec koncom nesejme kúkoľ, nehľadajte príčiny roztrhovania, nerobme podvodne nič, ale na chyby svoje poukážme medzi sebou; buďme tedy svorní, ako rozumní mužovia a nie hašteriaci sa deti. Spolok ale buď nám vzáctnou klenotou, ktorú svedomíte vážif a podporovať máme, a vtedy potom «Gazda» bude prvý, ktorý o Horných-Ruzbachoch mnoho pekného písať bude môcť! Jedným slovom: «dobré s nami a zlé preč!» *Iný gazda.*

Dol. Tuzla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

«Bože Otče o Pane náš, buď nám na pomoci!»

Táto myšlienka napla ma na myseľ, keď som moje

oko hodil po rodných spolubratoch mojich, ako sú: čipkári, pláteníci, sklenári, drotári atď.

Veru, veru drahí Rodáci, mnoho mnoho som si pomyslel, keď videl som vás, že i vy ste tak obklúčení v otroctve židovských kupcov, na ktorých sa od začiatku až po samí hrob trháte a trápate po cudzom svete tak, ako som sa aj ja. Ačkoľvek cnápať to budete, že súdim to sám po sebe, keď som bol i ja tak omotaný v tých putách v ktorých dnes i vy nachádzate sa viacerí. I ja som týmto pažravým, nenasytým bruchopasníkom, jak v piatok, tak sviatok vždy do hrtana — ešte i so sluhami znázal moje krvopotne vyhľadaný zárobok — vzdor ale toho všetkého, mal som vždy «rest» u nich.

Dnes — pravda — bijem sa v prsá a volám: «Ó, Bože, buď milostivý mne hriešnemu!» Potážne, keď pomyslim na to, že jako dopomáhal som telom, dušou tým peštianským a viedeňským krivonosom a prinášal státisíce, sfa mdlý nepovedomý otrok za «parteku», na ktorej mal len zas cibulocesnakový fatúch celý ošoh a ja krivdu...

No, drahí Bratia moji! I na vás istotne takto zarábajú! Lúto mi je Vás, ale tým ešte väčšmi lúto mi tých dietok, manželky, slovom celej rodiny preto, že keď núti vás bieda, by vzdialili ste sa so svojho rodného kraja na rok na dva do cudzieho kraja vyhľadávať každodenný chlieb, vtedy tá rodina ponechaná je už sama na seba; ona prestane dbať o dobrú mravnú výchovu a o vzdelanie svojich dietok. Mnoho ráz videl som na vlastné oči, že keď otec vrátil sa z cesty, — dietky nepoznali otca svojho. 1. Lež aj to je niektorých chyba a veľká chyba, že nepamätajú na slova Ježiša Krista, ktoré povedal takto: «Kto bezomňa shromažďuje, bezomňa aj rosýpať bude».

Jestli milý čitateľu chceš docielif svojho povedomia, napreduj ho čítaním.

Nuž drahí Rodáci, takto to ide s nami. Jedni kroz alkoholismus, pálenku a špiritus napomáhajú židov, druhý zas partekou, následkom čoho mi chudobneme a žid bohatne: teda sami vijeme korbáč na seba, aby nami tým lepšie otročif mohla tá židozdednarská lžeň.

Preto za povinnosť si držím, aby som vám povedal, že ako máme brániť sami seba oproti tomuto tak nedospelému povedomiu:

Ponajprv predplať si niektorý dobrý Iudo-kreštanský časopis ako sú na pr.: «Kreštan», «Posol Sv. Antona» «Katolícke Noviny» a «Kazateľna». Tiež na škodu Ti nebude, keď vstúpiš aj za člena do «Spolku Sv. Vojtecha» v Trnave, z kadiaľ dostaneš každoročne viac kníh, ktoré budú slúžiť ti tak duševnému, ako i telesnému pôžitku k obrane v borbe svojho života. 2.

Jestli zadosť učiniš žiadosti mojej, uvidíš, že darif sa ti bude práca a usilovnosť tvoja tak, ako tým apoštolom Pána Ježiša Krista pri lovení ryb.

S Bohom!

Štefan Hlasica, bývalý sklenár.

1. Veru, i nás srdce zabolí, keď vidíme tu v Peštbudíne temer ešte nedospelé decká v nočnom čase sa túlať po uliciach, alebo 15—16 ročných mladíkov napitých po ulici kriky robiť a 12—14-ročné dievčatá bez všetkého

dozoru. Či možno očakávať potom dačo od takej mládeže? Či z tej môžu byť poriadni občania?

2. Máte úplnú pravdu, že len takto môžu z našich synov stať sa poriadni, statoční kresťania a dobrí Slováci, a z našich dcér dobré, rozumné hospodyne, opatrné matky keď povšimú si vašich slov.

3. Teda nech je heslom: mravná výchova a vzdelanie mládeže; s Bohom začať s Bohom i dokončiť! Boh s nami a zlé preč! Red.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreššana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jeden každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	4 koruny
na pol roka	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreššana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižku zdarma.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z po-božného života, zfotoval *Zaosek*. Vydáva redakcia

«*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «*Posla Sv. Antona*» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženské. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «*Posol Sv. Antona*», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pátra Zaoska takto: Velp. Ľudovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*». Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižka formátu malej 8-o na 138 stranách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostalí, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižku priateľom ľudu do pozornosti.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 hal.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 4—5 vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Szelenci (Liptó-Szielnicz).

Sláva božskému srdcu. Katolícka modlitebná knižka pre čitateľov najsv. srdca Ježišovho. Sostavil

Andrej Kubina kňaz z druž. Ježišovho. Vydal Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 20 hal.; viaz. vyt. v plátne 1 kor. 80 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 40 hal., a v chagr. so zlatorezom a spin-kov 2 kor. 80 hal.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Našich čitateľov a čitateľky «Kreštana» ako aj «Posla Svätého Antona» v Amerike prosíme o to, by nám pri posielaní predplatkov na «Posla Sv. Antona» ráčili dať vypísať na peň. poukážku svoje meno a cieľ tejže zásielky, lebo mnohokrát sa stane, že list keď aj dojde, často nevieme kto na jaký cieľ nám tie peniaze posielal. A to tým menej, bo listy prídu skorej, peniaze dochádzajú však po dlhom čase; avšak ani to neni vytvorené, že list sa ztratí, čoho následkom prichádzame do toho najnepriaznivejšieho zmätku.

Bratia Rodáci! Rozširujte tam za morom medzi Vašich krajanov nášho «Posla Svätého Antona») ktorý je svedomitým, spravodlivým priateľom katolíckeho ľudu slovenského a ktorý prináša aj dosť bohatú kroniku.

Redigujú ho Edvard Sándorfi, hlavnom. katechet a Andrej Červienka, učiteľ. Vychádza s krásnymi obrazmi každého prvého na šestnásť stranách. Predplatná cena na celý rok *pre cudzozemsko 3 koruny* a do Ameriky *3 koruny 75 halierov*. Predplatiť treba na túto adresu: «Posol Svätého Antona», Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28/b.

P. K. 17. Na katolícku školu pošlite milodar na tamjší farský úrad. Veru máte úplnú pravdu, že povinnosťou nám má byť podporovať takéto vznešené ciele, ktoré usiluje sa vláda všemožne nám odobrať.

Zachar Vlkovich, Ringhamtony. List sme síce obdržali a potešili sa mu; ale nevieme prečo tak na svojich... cielite. Ačkoľvek máte v tom niečo pravdy; že ale tomu... hovoria tak a tak, to je chybou jeho, ponevác nevie si za svoje krivdy a práva — aké patria mu po božskom i ľudskom zákone — ohlásiť sa. Či neni ste v niektorom odbore kat. spolkov, keď počínate vsímať si...? Srdečný pozdrav!

Adam Belavý, plechár. «Listy Adiny» už neekzistujú, lež na miesto tých odporúčame Vám «Posla Sv. Antona Paduanského», ktorý tiež vychádza raz mesačne. Predplatné na celý rok do cudzozemska 3 kor. 50 hal.

Janko Slaninka v Skač. Dopis došiel pozde. Snád hodí sa nám dobre do budúceho čísla.

J. St. v K. Jestli nám možné bude, poctíme Vás tieto dni listom.

Sk. Prosíme trochu prepáčiť. Keď bude možné, zariadime.

Úd živého Ruženca. Tešíme sa tomu, že tak malý počet Vás, a predsa viete žiť verne dľa kresťanskej lásky. Prajeli by sme si, žeby všade bol náš ľud tak bystrý v sile, ako ste Vy tam; žeby nedriemal, nespál, lež pracoval na tom, by mohol prispieť niečo svojou silou k blahu nášho milého ľudu slovenského. Istotne ste snád toho presvedčení, že viera nespasí tak človeka, keď ju neplní, ako *dobré skutky*. Ako vám sa srdce zaradovalo nad slávnosťami, tak samé i nám zaradovalo sa, keď vyrozumeli sme, že ako dbáte o svoje dieťky výchovu a učíte ich od malička milovať reč materinskú, bo «len tá reč je milá, čo učila matka; vernému Slováku v ustách jeho sladká». — Však ale ani tá im škodíť nebude, keď sa naučia, ba tým lepšie. Teda mnoho zdaru!

Št. H. D. T. Tak sa nám zdá, že článok o socialistoch nebude nám možno prepracovať; fažko dá sa čítať.

Občan. Teda drahý pán Brat, uznáte sám, že čo všetko zapríčiní tá nezbedná pálenka.

A. B. F. B. a viacerí. My sme chýry obdržali až v sobotu, keď už predošlé číslo bolo dávno hotové. My ztvárame každé číslo už v utorok večer. Čo príjde pozdejšie nemôžeme uverejniť. Súrne veci najlepšie je poslať aspoň troma dňami prv.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

O Z N A M. MICHAL HATALA,

stolár v Seredi nad Váhom. Sklad vo svojom dome pri majeri. Rýchle, dôkladne a správne vybaví všetky do stolárského odboru padajúce objednávky, zvlášte ku stavbe okná, dvere za najľavnejšie ceny. — Stále má na sklade izbené náradie tiež vo veľkom počte na výber

umrlčie truhly

od najmenej miery v jednoduchom tak i vskvostnom výrobku.

**O najvýbornejších „Transvaal“ brytvách
cenník zdarma a franco zašle tomu, kto si to na dopisnici žiada**

WINKLER a GRAUER, Kőbánya 21. sz.



Do úctivej pozornosti odporúčam balsam Svätého Antona Paduanského. Nezčísle mnoho listov podakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nechuti k jedeniu, chudobe krvi, hlavybôľu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübner, lekárneň Červeného kríža, Baja, Erzsébet királynéút 22. szám.

Najlepšie

Koše

dodáva známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lúpáníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučáníu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov



Nietajni prostriedok!

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, opilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krvi, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý clovek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobach zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

OZNAMI

prijima

vydavateľstvo „Krešćana“

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všecko, čo sa v tomto obore nachodí.



Ochranná známka.



Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta.

Ceny kosity generála Devetta z delovej ocele sú:	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená kosa zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Každej hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, uspokojenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

